

Annotation. Investigational forming of the informative providing of process of corporate financial management, necessary and suitable for realization analytical procedures, that allows the leadthrough of analysis from data of the consolidated financial reporting of enterprise for making administrative decisions.

Key words: the financial reporting, balance, account, consolidation, administrative decision, business is unit, corporate enterprise, informative providing.

УДК 65.011.56

О.А. Зінченко, к. е. н., доцент Криворізького технічного університету

ПРІОРИТЕТНІ УПРАВЛІНСЬКІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ ПРИБУТКУ ТА ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті відображено формування, рівнів якості прибутку а також методичні підходи до визначення ключових показників результатів, витрат і ефективності діяльності підприємства, що враховують особливості підприємницької діяльності і інтерес в ній власників капіталу.

Ключові слова: якість прибутку, результати діяльності, оцінка якості прибутку.

Пріоритетними питаннями щодо розробки управлінських рішень в ході ведення фінансово-господарської діяльності підприємства є визначення результативності підприємства. Слід відзначити, що не менш важливим елементом, що є основою стійкої конкурентоспроможності підприємства та ґрунтується на активній інноватизації підприємств, є високий рівень якості прибутку. Тому питання розробки методологічних підходів до оцінки якості прибутку, а також удосконалення методологічного інструментарію щодо визначення результативності підприємства є актуальними в умовах зростаючої конкуренції.

Питанню визначення сутності, ролі та функцій прибутку як загально визнаного результату діяльності присвячено праці значної кількості вітчизняних та зарубіжних економістів.

Так, в роботах [1, с. 289, 2, с. 187, 3, с. 305] прибуток визначається, як основний мотив діяльності підприємств.

Автори роботи [4, с. 173] відзначають, що прибуток характеризує кінцевий результат діяльності.

І.О. Бланк у роботі [5] розглядає роль прибутку підприємства в умовах ринкової економіки.[5, с. 11-16]. В роботі [6], де стверджується, що «мотив отримання лише прибутку, хоча і вважається міцним і практичним, насправді зовсім не практичний, тому що стає причиною підвищення цін для споживача і зменшення заробітної плати. Унаслідок цього він постійно звужує ринок збуту і зрештою придушує сам себе» [6, с. 58]. Щодо функцій прибутку погляди різних науковців теж не є однозначними. Багато зарубіжних та вітчизняних економістів наполягають на позиції, що сутність прибутку, виявляється через функції, які він виконує [7, с. 166, та 8, с. 329-330]. Згідно з поглядами А. Бабо, прибуток підприємця виконує чотири функції: вимірює успіхи діяльності; є джерелом коштів для фінансування подальшого розвитку; є винагородою власнику капіталу; є потенційною основою прийняття рішень про здійснення інвестицій [9, с. 87].

Отже, більшість авторів вважають прибуток основним результатом діяльності. Розглядаючи вищенаведені та інші наукові дослідження, нами встановлено, що акцент у вивченні питань, пов'язаних з прибутком, ставиться на його кількісних показниках, практично у всіх цих роботах характеризується лише величина прибутку. Якісна характеристика прибутку є не дослідженою економістами на даний момент. Лише у незначній кількості економічних робіт [5, с. 25, 501] відзначається існування поняття «якість прибутку». Ще менше науково-літературних праць має посилання на окремі аспекти визначення і вимірювання якості прибутку.

В ринковій економіці прибуток є основним показником оцінки роботи будь-якого підприємства. Це вимагає від менеджменту підприємства перманентного вирішення цілої низки важливих питань, про те яку саме модель господарювання вибрати, скільки потрібно інвестувати в виробництво в інтересах поточного і перспективного розвитку, яку систему ціноутворення і матеріального стимулювання працівників впровадити на підприємстві, як оптимізувати вартість джерел фінансування тощо.

На етапі прогнозування величини прибутку підприємства розглядається, як правило, декілька варіантів його отримання. Керівництво підприємства хоче отримати не просто якусь конкретну величину прибутку, а й вищий рівень його якості. Сутність категорії «якість прибутку» наведена нами в роботі [11]. Мета оцінки якості прибутку — це визначити оптимальне формування і розподіл прибутку підприємства і на цій основі забезпечити:

- 1) раціональність джерел фінансування розвитку виробництва;
- 2) інноватизацію підприємства;
- 3) поточну і стратегічну конкурентоспроможність підприємства.

Кількісна оцінка якості прибутку підприємства представляє собою систему показників, яка представлена відповідно абсолютними, структурними і індексними показниками. І вони будуть розглянуті в подальших дослідженнях.

Економічні вигоди власника на різних етапах, розвитку підприємства характеризуються величиною прибутку, власного капіталу та ринкової вартості підприємства. Етапи і форми трансформації та акумулювання прибутку підприємства можна виразити наступним чином: прибуток підприємства є основою збільшення власного капіталу підприємства, який, в свою чергу, формує ринкову вартість підприємства. Всі ці категорії в системі покликані задовольняти економічні вигоди власника (власників) підприємства на різних етапах його розвитку. При цьому ключовим критерієм прийняття управлінських рішень є максимізація економічних вигід власника.

Кошти власника, вкладені в виробництво, постійно знаходяться в стадії обороту, а це означає, що йому потрібно цей оборот зробити максимально ефективним.

Прибуток підприємства представляє собою поточний відтворювальний результат, приріст власного капіталу підприємства — поточний накопичувальний результат, приріст ринкової вартості підприємства підсумковий накопичувальний результат діяльності підприємства.

Прибуток є найважливішим джерелом формування приросту власного капіталу підприємства, який, в свою чергу, є основою приросту ринкової вартості підприємства.

Ці показники визначаються величинами прибутку та зміни власного капіталу і ринкової вартості підприємства за період, що і розглядається.

Результат у вигляді прибутку є поточним і відтворювальним, бо в кожному наступному періоді (точніше, році) його величина по-новому формується, розраховується і використовується.

Зовсім по-іншому характеризуються результати у вигляді приросту власного капіталу і ринкової вартості підприємства, вони є за сутністю накопичувальним результатом (якщо $\Delta BK > 0$, $\Delta PVP > 0$), бо ці прирости, що отримані в періоді, що розглядається, додаються до базового їх значення, що в свою чергу, представляє собою величину, накопичену наростаючим підсумком за всі попередні періоди функціонування підприємства.

Так, величина зміни власного капіталу підприємства за період, що розглядається, визначається наступним чином:

$$P_{BK} = BK_t - BK_{(t-1)} = \pm \Delta BK,$$

де P_{BK} — результат у вигляді приросту власного капіталу;

BK_t , $BK_{(t-1)}$ — величина власного капіталу відповідно в t -му і $(t - 1)$ -му роках;

ΔBK — приріст власного капіталу.

А зростання величини власного капіталу відбувається наступним чином:

$$BK_t = BK_{(t-1)} + \Delta BK,$$

Розрахунок величини зміни ринкової вартості підприємства за період, що розглядається, визначається наступним чином:

$$P_{РВП} = РВП_t - РВП_{(t-1)} = \pm \Delta РВП,$$

де $P_{РВП}$ — результат у вигляді приросту ринкової вартості підприємства;

$РВП_t, РВП_{(t-1)}$ — величина ринкової вартості підприємства відповідно в t -му і $(t - 1)$ -му роках його оцінки;

$\Delta РВП$ — приріст ринкової вартості підприємства.

Формула зростання (накопичення) ринкової вартості підприємства буде наступною;

$$РВП_t = РВП_{(t-1)} + \Delta РВП.$$

Таким чином, представлені методичні підходи до визначення ключових показників результатів, витрат і ефективності діяльності підприємства дозволять більш обґрунтовано оцінити особливості підприємницької діяльності і інтерес в ній власників капіталу та інших зацікавлених осіб.

Список використаних джерел:

1. Ансофф И. Стратегическое управление. — СПб: Питер, 1993. — 487 с.
2. Базаров Г.З., Беляева С.Г., Белых Л.П. Теория и практика антикризисного управления. Учебник для вузов. — М.: Закон, «ЮНИТИ», 1996. — 469 с.
3. Градов А.П., Кузин П.Р. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой. — СПб, Спец, лит., 1996. — 510 с.
4. Полянський А.Н. Економіка підприємств. — К.: ЦУЛ, 2003. — 220 с.
5. Бланк И.А. Управление прибылью. — 2-е изд., расш. и доп. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. — 752 с.
6. Форд Г. Сегодня и завтра. — М.: «Юниверс», 1995. — 159 с.
7. Эванс Дж.Р., Берман Б., Маркетинг: Сокр. пер. с англ. / Науч. ред. Горячев А.А. — М.: Экономика, 1990. — 350 с.
8. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Учебн. пособ. — М.: Финансы и статистика, 1998. — 480 с.
9. Бабо А. Прибыль. Пер.с фр. / Общ. ред. и коммент. В.И. Кузнецова. — М: ОА Издательская группа «Прогресс», «Универс», 1993. — 176 с.
10. Гриньова В.М., Корда В.О. Фінанси підприємства: навч. посібник. — К.: Знання-Прес, 2004. — 242 с.

- 11.Турило А.М., Зінченко О.А. Методологічні і практичні питання щодо визначення і оцінки якості прибутку підприємства. — Вісник Полтавського НТУ, 2007. — №12. — С.41-52.

Annotation. In the article are considered formation of degrees of quality of profit, also are considered a technique of definition of the basic parameters of results, expenses and efficiency of the enterprise, which satisfy interests of the proprietors of the capital.

Key words: quality of profit, result of activities, evaluation of quality of profit.

УДК 631.51.1.336.71

Н.Л. Корженівська, к. е. н., доцент Подільського аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФОРМУВАННІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Розглядаються проблеми впровадження управлінського обліку на підприємствах та необхідність його підтримки в умовах сьогодення.

Ключові слова: витрати, управлінський облік, ефективність виробництва.

Навколо управлінського обліку, його предмету, методу, елементів та звітності суттєвим питанням залишається відсутність методологічно визначеного переліку складових. І досі залишаються дискусійними розмежування обліку на фінансовий та управлінський. На сьогодні окремо виділяється податковий облік, оскільки він формує податкову звітність і таке відокремлення має під собою підґрунтя, зокрема й законодавче. Управлінський облік залишається різновидом аналізу інформації на підприємствах, а на підприємствах сільськогосподарського напрямку й досі є труднощі з його впровадженням.

Тому черговий раз постає необхідність розмірковувати над вищезазначеними питаннями. Мета статті полягає в освітленні кола проблем щодо впровадження управлінського обліку на підприємствах та необхідності його підтримки в умовах змін сучасного законодавства, стандартів, інструктивних матеріалів з обліку та реалій функціонування підприємств.

Цим питанням присвячено багато наукових думок таких вчених, як І. Белоусова З. Гуцайлюка, В. Ластовецького, Л. Нападовської, С. Петренко,